Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MIHALA BOBEKA [*MICHAL BOBEK*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2019. gada 30. aprīlī[1]

Lieta C-198/18

CeDe Group AB
pret
KAN Sp. z o.o. (maksātnespējas procesā)

(*Högsta domstolen* (Augstākā tiesa, Zviedrija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa – Tiesu iestāžu sadarbība civillietās – Maksātnespējas procedūras – Regula (EK) Nr. 1346/2000 – 4. pants – Piemērojamās tiesības – Ieskaits

I. Ievads

1. Polijas uzņēmuma *PPUB Janson sp j.* (turpmāk tekstā – "*PPUB*"), attiecībā uz kuru Polijā ir sākts maksātnespējas process, administrators Zviedrijas tiesās cēla prasību pret Zviedrijas uzņēmumu *CeDe Group AB* (turpmāk tekstā – "*CeDe*"), prasot samaksu par piegādātajām precēm saskaņā ar *PPUB* un *CeDe* starpā iepriekš noslēgtu līgumu, ko reglamentē Zviedrijas tiesību akti. Šā procesa laikā *CeDe* pret *PPUB* izvirzīja prasījumu par ieskaitu, lai atgūtu parādu, kas pārsniedz maksājuma prasījuma summu. Maksātnespējas administrators iepriekš maksātnespējas procesā Polijā bija noraidījis *CeDe* tiesības prasīt ieskaitu. Tiesvedības laikā Zviedrijas tiesās *PPUB* maksātnespējas administrators prasījumu pret *CeDe* cedēja citam uzņēmumam *KAN sp. z o.o.* (turpmāk tekstā – "*KAN*"), kas pēc tam tika pasludināts par maksātnespējīgu. Taču *KAN* administrators atteicās pārņemt strīdīgo prasījumu, līdz ar to *KAN* (kas ir maksātnespējas procesā) tagad ir lietas dalībnieks.

2. *Högsta domstolen* (Augstākā tiesa, Zviedrija) ir šaubas par tiesībām, kas piemērojamas šādam prasījumam par ieskaitu. Iesniedzējtiesā *KAN* apgalvoja, ka prasījums par ieskaitu esot jāvērtē saskaņā ar Polijas tiesībām, bet *CeDe* apgalvoja, ka šis jautājums esot jāvērtē saskaņā ar Zviedrijas tiesībām.

3. Šī lieta dod Tiesai iespēju interpretēt īpašos noteikumus par piemērojamām tiesībām, kas ietverti Regulā (EK) Nr. 1346/2000 par maksātnespējas procedūrām[2], un to mijiedarbību ar vispārīgo regulējumu par tiesībām, kas piemērojamas līgumsaistībām[3]. Kādas tiesību normas ir piemērojamas prasījumam par ieskaitu, kas izvirzīts pret maksātnespējīgu uzņēmumu tādā tiesvedībā, kura sākta, pamatojoties uz minētā uzņēmuma administratora prasību par samaksu?

1 Oriģinālvaloda – angļu.

2 Padomes Regula (2000. gada 29. maijs) (OV 2000, L 160, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – "Maksātnespējas regula").

3 Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 593/2008 (2008. gada 17. jūnijs) par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I) (OV 2008, L 177, 6. lpp.) (turpmāk tekstā – "Romas I regula").

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Romas I regula

4. Romas I regulas 17. pantā "Ieskaits" ir noteikts: "Ja puses nav vienojušās par ieskaitu, to reglamentē tiesību akti, ko piemēro prasījumam, attiecībā uz kuru prasa ieskaitu."

B. Maksātnespējas regula

5. Maksātnespējas regulas 23. un 24. apsvērums ir formulēti šādi:

"(23) Attiecībā uz šajā regulā ietvertajiem jautājumiem jānosaka vienoti tiesību normu kolīziju noteikumi, kas to piemērošanas jomā aizstāj valstu starptautisko privāttiesību noteikumus. Ja nav norādīts citādi, jāpiemēro tās dalībvalsts tiesību akti, kura sāk procedūru (*lex concursus*). Šim tiesību normu kolīziju noteikumam jābūt spēkā gan galvenajā procedūrā, gan vietējās procedūrās; *lex concursus* nosaka maksātnespējas procedūras sekas, gan procesuālās, gan materiālās, attiecībā uz iesaistītajām personām un tiesiskajām attiecībām. Tas regulē visus maksātnespējas procedūras sākšanas, izpildes un noslēgšanas nosacījumus.

(24) Maksātnespējas procedūru automātiska atzīšana, kurām parasti piemēro procedūras sākšanas valsts tiesību aktus, var būt pretrunā ar noteikumiem, saskaņā ar kuriem darījumus veic citās dalībvalstīs. Lai aizsargātu tiesisko paļāvību un darījumu drošību dalībvalstīs, kas nav procedūras sākšanas valsts, jāparedz vairāki vispārējo noteikumu izņēmumi."

6. Maksātnespējas regulas 26. apsvērumā ir noteikts: "Ja ieskaits nav atļauts saskaņā ar procedūras sākšanas valsts tiesību aktiem, kreditoram tomēr ir tiesības uz ieskaitu, ja tas ir iespējams saskaņā ar tiesību aktiem, ko piemēro maksātnespējīgā parādnieka prasījumam. Šādā veidā ieskaits kalpo par zināma veida garantiju, kuras pamatā ir tiesību normas, uz kurām attiecīgais kreditors var paļauties prasījuma rašanās laikā".

7. Maksātnespējas regulas 4. pantā "Piemērojamie tiesību akti" ir paredzēts:

"1. Ja vien šajā regulā nav noteikts citādi, uz maksātnespējas procedūru un tās sekām attiecas tās dalībvalsts tiesību akti, kuras teritorijā šāda procedūra ir sākta, turpmāk "procedūras sākšanas valsts".

2. Procedūras sākšanas valsts tiesību akti paredz nosacījumus šādu procedūru sākšanai, to izpildei un izbeigšanai. Cita starpā tie nosaka:

[..]

d) nosacījumus, ar kuriem var izmantot ieskaitu;

[..]."

8. Maksātnespējas regulas 6. pantā "Ieskaits" ir noteikts:

"1. Maksātnespējas procedūras sākšana neietekmē kreditora tiesības pieprasīt veikt viņ[a] prasījumu ieskaitu pret parādnieka prasījumiem, ja šādu ieskaitu atļauj tiesību akti, kas piemērojami maksātnespējīgā parādnieka prasījumam.

2. Šā panta 1. punkts pieļauj darbības attiecībā uz juridisku aktu spēkā neesamību, atzīšanu par spēkā neesošiem un nepiemērošanu, kā minēts 4. panta 2. punkta m) apakšpunktā."

III. Fakti, tiesvedība un prejudiciālie jautājumi

9. *PPUB*, Polijā reģistrēts uzņēmums, 2010. gada 9. jūnijā ar *CeDe*, Zviedrijā reģistrētu uzņēmumu, noslēdza vienošanos par preču piegādi. Vienošanās bija paredzēts, ka domstarpību par vienošanās interpretāciju gadījumā tiks piemērotas Zviedrijas tiesības.

10. Attiecībā uz *PPUB* 2011. gada janvāra beigās Polijā tika sākts maksātnespējas process. Tā paša gada jūlijā šajā maksātnespējas procesā ieceltais administrators *Kronofogdemyndigheten* (Zviedrijas izpildiestāde) iesniedza Eiropas maksājuma rīkojuma pieteikumu [4] pret *CeDe* ar pamatojumu, ka *CeDe* esot parādā 1 532 489 Zviedrijas kronas (SEK) un procentus par precēm, ko *PPUB* bija tam piegādājis saskaņā ar vienošanos.

11. Pēc tam lieta tika nodota *Malmö tingsrätt* (Malmes tiesa, Zviedrija). *CeDe* apstrīdēja *PPUB* prasījumu un pieprasīja veikt ieskaitu, kura summa pārsniedz *PPUB* prasīto summu. *CeDe* apgalvo, ka šis parāds atbilstot zaudējumu atlīdzībai, kas tam pienākoties par *PPUB* nepiegādātajām precēm un piegādātajām precēm ar trūkumiem. *CeDe* apgalvo, ka tiesības uz ieskaitu esot radušās pirms maksātnespējas procedūras sākšanas pret *PPUB*.

12. No iesniedzējtiesas sniegtās informācijas izriet, ka *PPUB* administrators ir noraidījis *CeDe* tiesības uz ieskaitu, ko tas bija pieprasījis maksātnespējas procesā Polijā.

13. *PPUB* administrators *Malmö tingsrätt* (Malmes tiesa) apgalvoja, ka tiesības uz ieskaitu esot jāvērtē saskaņā ar Polijas tiesībām, pamatojoties uz Maksātnespējas regulas 4. panta 1. punktu. Saskaņā ar šo tiesību normu, ja minētajā regulā nav noteikts citādi, uz maksātnespējas procedūru un tās sekām attiecas tās dalībvalsts tiesību akti, kuras teritorijā šāda procedūra ir sākta (procedūras sākšanas valsts tiesības jeb *lex concursus*). Administrators norādīja, ka no Maksātnespējas regulas 4. panta 2. punkta d) apakšpunkta izriet, ka jebkurā gadījumā *lex concursus* paredz nosacījumus, ar kuriem var izmantot ieskaitu. Pamatojumam viņš atsaucās uz minētās regulas 6. panta 1. punktu, kurā ir noteikts, ka maksātnespējas procedūra neietekmē tiesības prasīt ieskaitu, ja ieskaitu pieļauj tiesību akti, kas piemērojami parādnieka prasījumam, norādot, ka šī norma būtu piemērojama tikai tad, ja ieskaits nebūtu atļauts saskaņā ar procedūras sākšanas valsts tiesībām. Šī norma administratora ieskatā pamatlietā neesot bijusi piemērojama, jo Polijas tiesiskais regulējums pieļauj ieskaitu.

14. *CeDe* savukārt apgalvoja, ka ieskaits būtu jāvērtē atbilstoši Zviedrijas tiesībām. Pamatojumā tas, pirmkārt, norādīja, ka administratora prasījums esot radies saistībā ar vienošanos starp *CeDe* un *PPUB*, kurā esot ietverta klauzula par tiesību normu izvēli, kas paredz, ka domstarpību par vienošanās interpretāciju gadījumā tiks piemērotas Zviedrijas tiesības. Tas nozīmē, ka saskaņā ar Romas I regulas 3. panta 1. punktu ir piemērojamas Zviedrijas tiesības. *CeDe* turklāt norādīja, ka saskaņā ar Romas I regulas 17. pantu, ja puses nav vienojušās par tiesībām uz ieskaitu, uz to attiecas tiesību normas, kas ir spēkā attiecībā uz prasījumu, pret kuru ieskaits ir vērsts.

15. *CeDe*, otrkārt, norādīja, ka Maksātnespējas regulas 6. panta 1. punkts nozīmējot, ka maksātnespējas process neietekmē tiesības uz ieskaitu, ja ieskaitu pieļauj tiesību normas, kuras ir piemērojamas debitoram maksātnespējas procesā. Tā kā *CeDe* skatījumā maksātnespējīgā uzņēmuma mantai ir piemērojamas Zviedrijas tiesības, arī jautājums par ieskaitu būtu jāvērtē atbilstoši Zviedrijas tiesībām.

16. *Malmö tingsrätt* (Malmes tiesa) secināja, ka atbilstoši pamatnoteikumam Maksātnespējas regulas 4. pantā nevar uzskatīt, ka Polijas tiesības ierobežotu vai aizliegtu ieskaitu. Līdz ar to tā konstatēja, ka minētās regulas 6. panta 1. punkta izņēmuma noteikums nav piemērojams un ka pamatlietā būtu jāpiemēro Polijas tiesības.

4 Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1896/2006 (2006. gada 12. decembris), ar ko izveido Eiropas maksājuma rīkojuma procedūru (OV 2006, L 399, 1. lpp.).

17. *Hovrätten över Skåne och Blekinge* (Skones un Blēkinges apelācijas tiesa, Zviedrija) apelācijas tiesvedībā atstāja šo spriedumu negrozītu, pamatojoties uz to, ka, *inter alia*, nav pamata atkāpties no pamatnoteikuma par *lex concursus* Maksātnespējas regulas 4. panta 1. punktā. Šo secinājumu nemainot tas, ka maksātnespējas administrators nav atzinis *CeDe* prasījumu par ieskaitu.

18. Tiesvedības laikā *Hovrätten över Skåne och Blekinge* (Skones un Blēkinges apelācijas tiesa) *PPUB* maksātnespējas administrators cedēja pamatprasījumu *KAN*, Polijā reģistrētam uzņēmumam, kas lietā stājās administratora vietā.

19. *CeDe* pārsūdzēja *Hovrätten över Skåne och Blekinge* (Skones un Blēkinges apelācijas tiesa) spriedumu *Högsta domstolen* (Augstākā tiesa). Tas apgalvoja, ka prasījumam par ieskaitu esot jāpiemēro Zviedrijas tiesības. *KAN* prasīja, lai *Hovrätten över Skåne och Blekinge* (Skones un Blēkinges apelācijas tiesa) spriedums tiktu atstāts negrozīts.

20. Laikā, kad notika tiesvedība *Högsta domstolen* (Augstākā tiesa), *KAN* tika pasludināts par maksātnespējīgu. Šā maksātnespējas procesa administrators paziņoja, ka debitora prasījums pret *CeDe* netiek pārņemts. Līdz ar to maksātnespējas procesā esošais *KAN* tagad ir uzskatāms par lietas dalībnieku.

21. Šādos apstākļos *Högsta domstolen* (Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Regulas Nr. 1346/2000 4. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas attiecas uz prasību, ko Zviedrijas tiesā ir cēlis Polijas uzņēmuma, par kuru Polijā ir uzsākts maksātnespējas process, administrators un kura ir vērsta pret Zviedrijas uzņēmumu, prasot samaksāt par piegādātajām precēm saskaņā ar vienošanos, ko šie uzņēmumi ir noslēguši pirms maksātnespējas procesa uzsākšanas?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša – vai nozīme ir tam, ka maksātnespējas procesa administrators tiesvedības laikā tiesā strīdīgo prasījumu ir nodevis citam uzņēmumam, kurš tiesvedībā stājas administratora vietā?

3) Ja atbilde uz otro jautājumu ir apstiprinoša – vai nozīme ir tam, ka uzņēmums, kurš ir iestājies lietā, vēlāk kļūst maksātnespējīgs?

4) Ja atbildētājs tiesvedībā tiesā pirmajā jautājumā aprakstītajā gadījumā norāda, ka viņš pret maksājuma prasījumu izvirza pretprasījumu par ieskaitu, vai uz šādu ieskaita gadījumu attiecas [Regulas Nr. 1346/2000] 4. panta 2. punkta d) apakšpunkts, ja abi prasījumi ir pamatoti ar vienu [un] to pašu vienošanos?

5) Vai saistība starp Regulas Nr. 1346/2000 4. panta 2. punkta [d) apakšpunktu] un 6. panta 1. punktu ir interpretējama tādējādi, ka 6. panta 1. punktu piemēro tikai tad, ja saskaņā ar procedūras sākšanas valsts tiesību normām nav paredzēta ieskaita iespēja, vai arī 6. panta 1. punktu var piemērot arī citos gadījumos, piemēram, ja aplūkojamajos tiesiskajos regulējumos pastāv tikai dažas atšķirības attiecībā uz ieskaita iespējām vai arī ja, lai gan atšķirību nav, ieskaits procedūras sākšanas valstī tiek noraidīts?"

22. Eiropas Komisija un Spānijas valdība šajā lietā ir iesniegušas rakstveida apsvērumus.

IV. Vērtējums

23. Šie secinājumi ir strukturēti šādi. Es sākšu ar pirmā prejudiciālā jautājuma analīzi un secināšu, ka Maksātnespējas regulas 4. pants neattiecas uz jautājumu par tiesībām, kas piemērojamas *PPUB* maksātnespējas administratora prasījumam pret *CeDe* (turpmāk tekstā – "pamatprasījums") (A). Tas nozīmē, ka uz otro un trešo jautājumu nav jāatbild. Turpinājumā es paskaidrošu, kāpēc pēc pamatprasījuma cesijas *KAN* ceturtais un piektais jautājums ir kļuvuši hipotētiski un līdz ar to nepieņemami (B). Tomēr, lai palīdzētu Tiesai, ja tā šos jautājumus atzītu par pieņemamiem, es īsi pievērsīšos šiem jautājumiem pēc būtības (C).

A. Pirmais jautājums – Maksātnespējas regulas 4. panta piemērojamība pamatprasījumam

24. Ar pirmo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa jautā Tiesai, vai Maksātnespējas regulas 4. pants attiecas uz *PPUB* maksātnespējas administratora celto prasību. Ja tā, tad otrajā un trešajā jautājumā tiek jautāts, kādas varētu būt potenciālās sekas tam, ka administratora prasījums ir nodots citai juridiskai personai (*KAN*) un ka šī juridiskā persona vēlāk ir kļuvusi maksātnespējīga.

25. Tomēr, kā liecina ieinteresēto personu, kas iesniegušas rakstveida apsvērumus, atšķirīgā interpretācija šajā jautājumā, pirmā jautājuma precīzs tvērums nav pilnīgi skaidrs.

26. Komisija ir sapratusi, ka pirmais jautājums attiecas uz Maksātnespējas regulas 4. panta piemērojamību laikā. Tāpēc tās iesniegtajos apsvērumos ir vērtēts, vai šī norma attiecas uz prasījumu, kas izriet no līguma, kurš noslēgts pirms maksātnespējas procedūras sākšanas. Komisija secina, ka attiecas.

27. Spānijas valdība vērtē pirmo, ceturto un piekto jautājumu kopā. Attiecībā uz pirmo jautājumu Spānijas valdība apgalvo, ka, ciktāl *lex concursus* reglamentē nosacījumus, kas attiecas uz ieskaita izmantošanu, administratora celtajai prasībai būtu jāpiemēro *lex concursus*.

28. Lai gan es principā piekrītu Komisijas viedoklim par Maksātnespējas regulas 4. panta piemērojamību laikā, manuprāt, pirmais jautājums ir plašāks.

29. Iesniedzējtiesa jautā, vai Maksātnespējas regulas 4. pantā ietvertie noteikumi par piemērojamajām tiesībām attiecas uz tādu *prasību*, kādu *PPUB* administrators ir cēlis Zviedrijas tiesās.

30. Kas šajā kontekstā ir jāsaprot ar "prasību"? Pirmkārt, jautājumu varētu saprast kā tādu, ar ko iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Maksātnespējas regulas 4. pants attiecas uz *PPUB* administratora (sākotnēji līgumisko) *pamatprasījumu*, uz kuru balstās viņa prasība. Otrkārt, šo jautājumu varētu saprast kā atsauci uz iespēju, ka Maksātnespējas regulas 4. pants varētu attiekties uz dažiem (citiem) saskaņā ar administratora prasību sāktās tiesvedības *aspektiem*, piemēram, uz prasījumu par ieskaitu.

31. Sākot ar pirmo (un ticamāko) pirmā jautājuma izpratni, vispirms jānorāda, ka pamatprasījums, kas ir *PPUB* administratora sākotnēji celtās prasības priekšmets, ir maksājuma prasījums, kas izriet no *PPUB* un *CeDe līgumattiecībām*. Izņemot to, ka šo prasījumu ir izvirzījis *PPUB* administrators, tajā nav nekā, kas to saistītu ar maksātnespējas procedūru un tās sekām Maksātnespējas regulas 4. panta 1. punkta izpratnē.

32. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa konkrēti jautā, kāda nozīme ir Tiesas judikatūrai, kas attiecas uz Maksātnespējas regulas 3. panta par jurisdikciju maksātnespējas procesā interpretāciju. Atbilstoši šai judikatūrai ar Maksātnespējas regulas 3. panta 1. punktu jurisdikcija ir piešķirta tikai attiecībā uz tām prasībām, kas tieši izriet no maksātnespējas procedūrām un ir cieši saistītas ar tām. Noteicošais kritērijs šeit "ir nevis procesuālais konteksts, kurā šī prasība ietilpst, bet gan tās juridiskais pamats. Saskaņā ar šādu pieeju ir jāizvērtē, vai šīs prasības pamatā esošās tiesības

vai pienākumi izriet no kopīgiem civiltiesību un komerctiesību noteikumiem vai arī no atkāpes ietverošiem noteikumiem, kas ir raksturīgi maksātnespējas procesam”[5].

33. Ir taisnība, ka, lasot Maksātnespējas regulas 3. un 4. pantu kopā, kļūst skaidrs, ka ar minēto regulu tiek mēģināts panākt tiesu, kurām ir starptautiska jurisdikcija, un tiesību, kas piemērojamas maksātnespējas procedūrai, atbilstību[6]. Pat ja šo vispārīgo nolūku nevar apšaubīt, jāatzīst, ka atbilstību starp *ius* un *forum* nav iespējams nodrošināt visos gadījumos, jo Maksātnespējas regulas noteikumi par piemērojamajām tiesībām attiecas arī uz procedūrām, kas nav kvalificējamas kā maksātnespējas procedūras. Proti, Maksātnespējas regulas 3. panta 1. punkts attiecas tikai uz jautājumu par tiesām, kuru jurisdikcijā ir sākt maksātnespējas procedūras, bet 4. panta 1. punkts ir plašāks un tajā ir norādīts uz tiesībām, kas piemērojamas maksātnespējas procedūrām un *to sekām*.

34. Tādējādi būtu skaidri jāatzīst, ka Tiesas judikatūra par Maksātnespējas regulas 3. panta interpretāciju visos tās aspektos nav automātiski pārņemama minētās regulas 4. panta interpretācijā. Šai pēdējai minētajai normai ir plašāka piemērošanas joma.

35. Pēc šā aspekta precizēšanas uz jautājumu, vai šajā gadījumā Maksātnespējas regulas 4. pants attiecas uz pamatprasījumu, ir jāatbild, paturot prātā šīs normas konkrēto saturu. Maksātnespējas regulas 4. pantā ir ietverts pamatnoteikums par to tiesību aktu noteikšanu, kuri attiecas uz “maksātnespējas procedūru un tās sekām”. Saskaņā ar minētās regulas 4. panta 1. punktu, ja minētajā regulā nav noteikts citādi, šie tiesību akti ir tās dalībvalsts tiesību akti, kuras teritorijā šāda procedūra ir sākta (*lex concursus*). Turklāt regulas 4. panta 2. punktā ir minēts “neizsmeļošs tādu dažādu procedūras aspektu uzskaitījums, kurus regulē procedūras sākšanas valsts tiesību akti”[7], kas cita starpā ietver “nosacījumus, ar kuriem var izmantot ieskaitu” (4. panta 2. punkta d) apakšpunkts) un “maksātnespējas procedūru ietekmi uz spēkā esošajiem līgumiem, kuros parādnieks ir līgumslēdzēja puse” (4. panta 2. punkta e) apakšpunkts).

36. Tas, ka Maksātnespējas regulas 4. panta 2. punktā ir atsauce uz nosacījumiem, ar kuriem var izmantot ieskaitu, un uz maksātnespējas procedūru ietekmi uz spēkā esošajiem līgumiem, manuprāt, nenozīmē, ka jebkurš ar līgumu saistīts prasījums, ja uz līgumslēdzēju pusi attiecas maksātnespējas procedūra (un/vai pret prasītāju ir izvirzīts prasījums par ieskaitu), automātiski atbilst jēdzienam “maksātnespējas procedūra un tās sekas” kā pamatam, lai noteiktu, kura norma reglamentē piemērojamās tiesības. Tas vien, ka šādu prasību ir iesniedzis maksātnespējas administrators, manuprāt, nemaina šo secinājumu[8].

5 Skat. nesenāku spriedumu, 2019. gada 6. februāris, NK (C-535/17, EU:C:2019:96, 26. un 28. punkts un tajos minētā judikatūra).

6 Skat. arī manus secinājumus lietā NK (PI maksātnespējas administrators) (C-535/17, EU:C:2018:850, 90. punkts). Līdz ar to jurisdikcija un piemērojamās tiesības daudzos gadījumos sakrīt. It īpaši, ja kāda tiesību norma tiek kvalificēta kā tāda, kas ietilpst maksātnespējas tiesībās starptautiskās jurisdikcijas noteikšanas vajadzībām saskaņā ar Maksātnespējas regulas 3. pantu, šim konstatējumam var būt nozīme arī, lai noteiktu, vai uz kādu jautājumu attiecas tiesības, kas piemērojamas maksātnespējas procedūrām un to sekām minētās regulas 4. panta 1. punkta izpratnē. Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 10. decembris, *Kornhaas* (C-594/14, EU:C:2015:806, 17. punkts).

7 Spriedums, 2010. gada 21. janvāris, *MG Probud Gdynia* (C-444/07, EU:C:2010:24, 25. punkts).

8 Līdzīgi saistībā ar jurisdikciju, kas reglamentēta Maksātnespējas regulas 3. panta 1. punktā, Tiesa ir paziņojusi, ka “tas, ka pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas prasību ceļ šī procesa ietvaros ieceltais maksātnespējas administrators un ka pēdējais minētais rīkojas kreditoru interesēs, būtiski nemaina šīs prasības raksturu, kas ir neatkarīga no maksātnespējas procesa un kas pēc būtības turpina būt pakļauta kopīgām tiesību normām [uz ko pēc būtības turpina attiekties kopīgās tiesību normas]”. Spriedums, 2019. gada 6. februāris, NK (C-535/17, EU:C:2019:96, 29. punkts). Līdzīgi spriedums, 2009. gada 10. septembris, *German Graphics Graphische Maschinen* (C-292/08, EU:C:2009:544, 33. punkts). Skat. arī manus secinājumus lietā NK (PI maksātnespējas administrators) (C-535/17, EU:C:2018:850, 60. punkts). Par ierobežojumiem ar Maksātnespējas regulas 3. panta 1. punktu saistītās Tiesas judikatūras pārņemšanai minētās regulas 4. panta 1. punkta interpretācijā skat. šo secinājumu 32.–34. punktu.

37. Tāda lieta kā šī skaidri parāda, kāpēc jebkurš cits secinājums novestu pie neparedzamiem vai pat dīvainiem rezultātiem. Tiesības, kas reglamentē līgumisko prasījumu, ne tikai atšķirtos no tām, par kurām puses vienojušās, bet arī vairākkārt mainītos, ņemot vērā turpmākās cesijas un/vai cesionārus, kuriem pašiem varētu tikt piemērota maksātnespējas procedūra. Visas šīs piemērojamo tiesību izmaiņas balstītos ne tikai uz notikumiem, kas iestājas pēc līguma noslēgšanas un piemērojamo tiesību izvēles, bet arī uz notikumiem, kas lielākoties nav saistīti ar līgumu. Tas viss turklāt varētu notikt, kamēr tajā pašā tiesā notiek tiesvedība.

38. Es uzskatu, ka šādos apstākļos Maksātnespējas regulas 4. pants ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka tas neattiecas uz jautājumu par tiesībām, kas piemērojamas pamatprasījumam, kurš ir priekšmets prasībai, ko kādas dalībvalsts tiesās ir cēlis tāda uzņēmuma maksātnespējas administrators, par kuru citā dalībvalstī ir sākts maksātnespējas process, ja šīs prasības mērķis ir piedzīt samaksu no cita uzņēmuma, pamatojoties uz līgumsaistībām, kas noslēgtas pirms minētā maksātnespējas procesa sākšanas.

39. Ņemot vērā šo atbildi, uz iesniedzējtiesas uzdoto otro un trešo jautājumu nav jāatbild. Tomēr, ciktāl ar šiem prejudiciālajiem jautājumiem vispārīgi izvirzītie problēmjautājumi kļūst nozīmīgi saistībā ar ceturtā un piektā jautājuma pieņemamības izvērtējumu, šo secinājumu B iedaļā es aplūkošu *PPUB* pamatprasījuma nodošanas *KAN* un šā pēdējā uzņēmuma vēlākās maksātnespējas ietekmi.

40. Visbeidzot, kā norādīts šo secinājumu 30. punktā, pirmo jautājumu ir iespējams izprast divējādi. Minētajā izpratnē pirmais jautājums norāda uz iespēju secināt, ka Maksātnespējas regulas 4. pants attiecas uz *dažiem saskaņā ar* administratora *prasību sāktās tiesvedības aspektiem*, piemēram, uz prasījumu par ieskaitu. Tātad šajā izpratnē pirmais jautājums neattiektos (vienīgi vai vispār) uz izmaiņām tiesībās, kas piemērojamas līgumiskajam pamatprasījumam, bet potenciāli (arī) uz izmaiņām, kas piemērojamas citiem prasības elementiem.

41. Ja šī izpratne par pirmo jautājumu būtu pareiza, tad ir skaidrs, ka pirmais jautājums faktiski pārklātos ar ceturtā jautājuma saturu, kam es pievērsīšos šo secinājumu C.1. iedaļā. Šeit jāatgādina, ka tas, ka pamatlieta pati par sevi nav maksātnespējas procedūra, principā neizslēdz, ka Maksātnespējas regulas 4. pants var attiekties uz dažiem šīs lietas aspektiem.

42. Šajā tiesību normā ir noteikts, kādas tiesības ir piemērojamas maksātnespējas procedūrām un *to sekām*. Tas, ka ir sākta maksātnespējas procedūra Maksātnespējas regulas 1. panta 1. punkta izpratnē, nozīmē, ka ir mainījies kādas puses statuss. Tas, protams, var ietekmēt *citas procedūras* (un šajā nozīmē *radīt sekas*). To apstiprina Maksātnespējas regulas 4. panta 2. punkts, kurā ir minēta maksātnespējas procedūras potenciālā ietekme uz citām procedūrām, piemēram, "uz procedūrām, ko uzsākuši individuāli kreditori, izņemot tiesvedībā esošas lietas" [9]. Šajā saistībā judikatūra piedāvā vēl citus piemērus. Piemēram, lietā *Senior Home* jautājums par piemērojamajām tiesībām (konkrētāk, par Maksātnespējas regulas 5. panta par tiesību aktiem, kas piemērojami lietu tiesībām, interpretāciju) radās ārpus maksātnespējas procedūras (un procedūras sākšanas dalībvalsts) [10].

B. Ceturtais un piektais jautājums – pieņemamība

43. Ar ceturto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Maksātnespējas regulas 4. panta 2. punkta d) apakšpunkts attiecas uz pretprasījumu par ieskaitu, ko *CeDe* ir izvirzījis pret *PPUB* maksātnespējas administratora iesniegto maksājuma prasījumu, ja abi prasījumi ir pamatoti ar vienu un to pašu vienošanos.

9 Maksātnespējas regulas 4. panta 2. punkta f) apakšpunkts.

10 Spriedums, 2016. gada 26. oktobris (C-195/15, EU:C:2016:804).

44. Uzdodot šo jautājumu, tātad tiek pieņemts, ka pretprasījums par ieskaitu attiecas uz prasījumu, ko iesniedzis maksātnespējas procesā esoša uzņēmuma maksātnespējas administrators. Tomēr, kā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu paskaidro iesniedzējtiesa, pamatprasījums, ko sākotnēji iesniedza *PPUB* administrators, pašlaik ir cedēts. Tāpēc prasījums par ieskaitu tagad tiek izskatīts tiesvedībā starp *CeDe* un *KAN*.

45. Jautājumam par cesiju, ko iesniedzējtiesa ir izvirzījusi otrajā jautājumā attiecībā uz pamatprasību [11], ir svarīga nozīme, lai izvērtētu ceturto un piekto jautājumu, kuri attiecas uz Maksātnespējas regulas 4. un 6. panta piemērojamību prasījumam par ieskaitu.

46. Kā pamatoti norāda Komisija, pamatprasījuma cedēšana liek apšaubīt vajadzību atbildēt uz ceturto un piekto jautājumu. Tik tiešām, kā atgādināts šo secinājumu 35. punktā, Maksātnespējas regulas noteikumi par piemērojamajiem tiesību aktiem un, it īpaši, tās 4. pants attiecas uz jautājumiem, kas, kā sīkāk precizēts minētā panta 2. punktā, skar pašas maksātnespējas procedūras un to sekas.

47. Ņemot to vērā, tāda maksātnespējīga uzņēmuma kā *PPUB* (vai tā administratora) iepriekš uzturēta prasījuma nodošana (sākotnēji maksātspējīgai) trešajai personai nozīmē, ka maksātnespējas procedūra šajā ziņā vairs *nerada nekādas sekas*. Tādējādi neatkarīgi no šā formulējuma interpretācijas potenciālā tvēruma es saskaņā ar Komisijas piedāvāto atbildi attiecībā uz otro jautājumu par prasījuma cesiju nedomāju, ka Maksātnespējas regulas noteikumiem par piemērojamajām tiesībām, tostarp 4. panta 2. punkta d) apakšpunktam un 6. panta 1. punktam, varētu būt jebkāda nozīme pamatlietas izlemšanā, jo, līdz ar prasījuma cedēšanu, tas vairs nav saistīts ar maksātnespējas procesu.

48. Tas, ka jaunais kreditors (*KAN*) vēlāk ir kļuvis maksātnespējīgs, izskatāmajā lietā šo rezultātu nemaina. Saskaņā ar iesniedzējtiesas sniegto informāciju administrators maksātnespējas procesā, kas skar *KAN*, nav pārņēmis *KAN* prasījumu pret *CeDe*, līdz ar to tiesvedībā iesniedzējtiesā *KAN* rīkojas savā vārdā. Tas nozīmē, ka minētais prasījums nav iekļauts citā maksātnespējas masā un ka tas nevar ietekmēt maksātnespējīgā *KAN* mantu, ko pārvalda tā administrators. Līdz ar to šķiet, ka notiekošās maksātnespējas procedūras vairs neietekmē strīdīgo prasījumu par ieskaitu, tāpēc uz to neattiecas Maksātnespējas regulas piemērošanas joma.

49. Ņemot to vērā un neatkarīgi no tā, vai uz *CeDe* prasījumu par ieskaitu sākotnēji būtu attiekusies Maksātnespējas regulas 4. panta 2. punkta d) apakšpunkta piemērošanas joma [12], jāsecina, ka līdz ar *PPUB* pamatprasījuma nodošanu *KAN* maksātnespējas procedūra vairs neietekmē *CeDe* prasījumu par ieskaitu. Tāpēc es nesaprotu, kā Tiesas atbilde uz ceturto jautājumu varētu palīdzēt iesniedzējtiesai pieņemt lēmumu pamatlietā. Ceturtais iesniedzējtiesas uzdotais prejudiciālais jautājums, ciktāl tas attiecas uz Maksātnespējas regulas 4. panta 2. punkta d) apakšpunkta piemērojamību attiecībā uz *PPUB* administratora celtajā prasībā izvirzīto pretprasījumu par ieskaitu, ir uzskatāms par hipotētisku un tāpēc nepieņemamu [13].

50. Tas pats attiecas uz piekto iesniedzējtiesas uzdoto prejudiciālo jautājumu, kurš skar attiecības starp Maksātnespējas regulas 4. panta 2. punkta d) apakšpunktu un 6. panta 1. punktu, kā arī konkrētus gadījumus, uz kuriem var attiekties 6. panta 1. punkts.

51. Līdz ar to ceturtais un piektais jautājums šīs lietas konkrētajos apstākļos ir hipotētiski un tāpēc nepieņemami.

11 Tā kā Maksātnespējas regulā nav reglamentētas pamatprasījumam piemērojamās tiesības, uz šo jautājumu nav jāatbild. Skat. šo secinājumu 39. punktu.

12 Es domāju, kā skaidrots manā atbildē uz ceturto jautājumu, kas piedāvāta kā pakārtots arguments šo secinājumu C.1. iedaļā, ka tā tas būtu bijis.

13 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru "pamats prejudiciāla jautājuma uzdošanai ir nevis iespēja uzklausīt konsultatīvu viedokli par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem, bet vajadzība faktiski iztiesāt lietu, kas saistīta ar Savienības tiesībām". Skat., piemēram, spriedumu, 2013. gada 7. novembris, *Romeo* (C-313/12, EU:C:2013:718, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).

C. Pakārtoti – ceturtais un piektais jautājums (pēc būtības)

52. Lai sniegtu Tiesai pilnvērtīgu atbalstu, ja tā nonāktu pie atšķirīga secinājuma par ceturtā un piektā jautājuma pieņemamību, es šo secinājumu atlikušajā daļā īsi aplūkošu ar šiem jautājumiem izvirzītos būtiskos problēmjautājumus. Tomēr jāuzsver, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu piedāvātais faktisko un tiesisko apstākļu izklāsts ir diezgan nepilnīgs. Tas padara manu pakārtoto analīzi īsu un abstraktu, jo iesniedzējtiesā izskatāmā jautājuma precīza būtība man joprojām nav īsti skaidra.

1. Ceturtais jautājums – 4. panta 2. punkta d) apakšpunkta interpretācija

53. Ar ceturto prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai uz pretprasījumu par ieskaitu, ko *CeDe* ir izvirzījis pret *PPUB* administratora prasījumu, attiecas Maksātnespējas regulas 4. panta 2. punkta d) apakšpunkts.

54. Vispirms jāatzīmē, ka, lai gan Maksātnespējas regulas 4. pantā (kā skaidrots atbildē uz pirmo jautājumu) nav reglamentētas pamatprasījumam piemērojamās tiesības, tas – kā norādīts šo secinājumu 41. un 42. punktā – nenozīmē, ka šī tiesību norma nevarētu attiekties uz dažiem citiem šīs tiesvedības aspektiem, tostarp uz iespēju izvirzīt prasījumu par ieskaitu un ieskaita nosacījumiem. Maksātnespējas procedūra tiešām varētu ietekmēt iespēju izvirzīt prasījumu par ieskaitu pret maksātnespējas subjektu.

55. Maksātnespējas regulas 4. pants ir *lex specialis* attiecībā pret Romas I regulas 17. panta [14] vispārīgo noteikumu, saskaņā ar kuru, "ja puses nav vienojušās par ieskaitu, to reglamentē tiesību akti, ko piemēro prasījumam, attiecībā uz kuru prasa ieskaitu".

56. Tādējādi pat tad, ja pamatprasījumu reglamentē kādas dalībvalsts tiesības, piemērojot Maksātnespējas regulas 4. pantā ietverto īpašo normu, ir iespējams, ka ieskaitu varētu reglamentēt citas dalībvalsts tiesības.

57. Tāpēc, pat ja iesniedzējtiesas lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu liek domāt, ka ceturtais jautājums ir uzdots vienīgi gadījumam, ja atbilde uz pirmo jautājumu būtu apstiprinoša (t.i., ja 4. pants attiektos uz pamatprasījumu), es nepiekrītu viedoklim, ka prasījuma par ieskaitu iznākumu nosaka pamatprasījuma iznākums.

58. Pēc šā skaidrojuma tomēr ir jānosaka ceturtā jautājuma precīzs tvērums. Tāda veida prasījums, kādu *CeDe* ir izvirzījis pret pamatprasījumu, liek iesniedzējtiesai noteikt i) prasījuma pamatotību pēc būtības attiecībā uz līguma neizpildi un ii) ieskaita nosacījumus. Šis otrais līmenis var aptvert dažādus jautājumus atkarībā no tā, vai valsts sistēmā ir nošķirti tiesību uz ieskaitu pastāvēšanas nosacījumi un to izmantojamība saskaņā ar maksātnespējas noteikumiem. Lai gan ir skaidrs, ka 4. panta 2. punkta d) apakšpunkts neattiecas uz jautājumiem par pamatotību pēc būtības, kas var rasties saskaņā ar "i)" [15] un ko noteiktu tiesības, kuras piemērojamas līgumam, par ko puses vienojušās, nav nepārprotami skaidrs, kādus "ii)" aspektus aptver minētās regulas 4. panta 2. punkta d) apakšpunkts.

14 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2015. gada 16. aprīlis, *Lutz* (C-557/13, EU:C:2015:227, 46. punkts), un 2017. gada 8. jūnijs, *Vinyls Italia* (C-54/16, EU:C:2017:433, 29. punkts).

15 Pamatojoties uz izpratni, ka *CeDe* faktiski bija tas, kas izvirzīja pretprasījumu pret *PPUB*. Kopumā precīza tiesvedības struktūra būtu atkarīga no valsts tiesībām un no tā, kā konkrētajā lietā prasījums par ieskaitu ir izvirzīts valsts līmenī (kā vienlaicīgs pamatprasījums, pretprasījums vai aizstāvība). Tomēr izskatāmajā lietā šķiet skaidrs, ka abus (materiāltiesiskos) prasījumus attiecībā uz līguma (ne)izpildi, ko ir izvirzījuši attiecīgi *PPUB* un *CeDe*, neatkarīgi no to formas reglamentētu tās pašas (Zviedrijas) tiesības, kas reglamentē sākotnējo līgumu.

59. Patiesi, šajā ziņā Maksātnespējas regulas 4. panta 2. punkta d) apakšpunkta formulējums nepavisam nav skaidrs. Dažas valodu versijas šķietami norāda uz to, ka šī norma reglamentē nosacījumus, ar kādiem ieskaitu var "izmantot" (tādējādi liekot domāt par iespēju to izmantot maksātnespējas procedūrās)[16], bet citās valodu versijās ir dota tikai atsauce uz ieskaita nosacījumiem[17], kas var tikt saprasta arī tādējādi, ka tā ietver arī būtiskos ieskaita nosacījumus.

60. Šī nenoteiktība ir veicinājusi zinātniskas diskusijas par Maksātnespējas regulas 4. panta 2. punkta d) apakšpunkta interpretāciju. Šķiet, ka attiecībā uz šo jautājumu pastāv trīs pieejas. Saskaņā ar pirmo interpretāciju *tiesību uz ieskaitu pastāvēšana* ir sākotnējs jautājums, ko reglamentē pamatprasījumam piemērojamās tiesības, un 4. panta 2. punkta d) apakšpunkts tādā gadījumā attiecas tikai uz *procesuālo* iespēju izmantot ieskaitu maksātnespējas procedūrā. Saskaņā ar otro interpretāciju 4. panta 2. punkta d) apakšpunkts attiecas uz tiesību normām, kas piemērojamas pašām tiesībām uz ieskaitu. Trešajā interpretācijā ir norādīts, ka 4. panta 2. punkta d) apakšpunkta konkrētā piemērošanas joma ir atkarīga no *lex concursus*. Tādējādi 4. panta 2. punkta d) apakšpunkts var palikt neitrāls un nedot priekšroku nevienai valsts sistēmai salīdzinājumā ar citām[18].

61. Šis jautājums būtu jāvērtē, ņemot vērā ieskaita īpašo raksturu. Kā norādījusi Tiesa, "ar ieskaitu vienlaikus tiek dzēstas divas saistības, kas pastāv savstarpēji starp divām personām"[19]. Tas abām iesaistītajām pusēm vienlaikus ir maksāšanas līdzeklis (saistību izpilde) un izpildes panākšanas līdzeklis, proti, izmantojot ieskaitu, viena puse piespiež savu parādnieku maksāt[20]. Tas nozīmē, ka saistībā ar maksātnespējas procedūrām ieskaits tieši ietekmē *par conditio creditorum*, jo kreditori, kas ir pieprasījuši ieskaitu, var pilnīgi apmierināt savus prasījumus ārpus maksātnespējas procedūras. Ņemot to vērā, dažādu dalībvalstu valsts tiesību sistēmas ir ieņēmušas dažādas un reizēm diezgan atšķirīgas nostājas attiecībā uz ieskaitu maksātnespējas gadījumā, vai nu dodot priekšroku atsevišķu maksātnespējīgā parādnieka kreditoru aizsardzībai (uzskatot ieskaitu par garantijas līdzekli), vai aizsargājot visus kreditorus (ierobežojot ieskaitu saskaņā ar *pari passu* principu)[21].

62. Ņemot vērā gan dažādās dalībvalstīs atšķirīgo tiesisko regulējumu attiecībā uz ieskaitu saistībā ar maksātnespēju, gan valstu sistēmu atšķirīgos loģiskos pamatojumus, es uzskatu, ka iepriekš minētā trešā pieeja praktiskā ziņā ir atbilstošāka. Maksātnespējas regulas 4. panta konkrētā piemērošanas joma attiecībā uz ieskaitu izriet no minētās regulas 4. panta 1. un 2. punkta, lasot tos kopā. Minētās regulas 4. panta 1. punktā ir paredzēts vispārīgs noteikums, ka maksātnespējas procedūrām *un to sekām* piemērojamās tiesības nosaka *lex concursus*, savukārt 4. panta 2. punktā ir minēts neizsmeļošs šo seku saraksts, kas ietver, *inter alia*, "d) nosacījumus, ar kuriem var izmantot ieskaitu". Tas liek domāt, ka ikreiz, kad saskaņā ar *lex concursus* tiek konstatēts, ka maksātnespēja rada zināmas sekas attiecībā uz ieskaitu, šīs sekas reglamentē *lex concursus*. Līdz ar to valstu sistēmās, kurās ieskaits darbojas kā maksātnespējas sekas, uz to kā uz maksātnespējas sekām attiecas Maksātnespējas regulas 4. pants.

16 Piemēram, angļu valodā: "the conditions under which set-offs may be invoked"; spāņu valodā: "las condiciones de oponibilidad de una compensación"; vācu valodā: "die Voraussetzungen für die Wirksamkeit einer Aufrechnung"; franču valodā: "les conditions d'opposabilité d'une compensation"; itāļu valodā: "le condizioni di opponibilità della compensazione"; holandiešu valodā: "onder welke voorwaarden een verrekening kan worden tegengeworpen"; portugāļu valodā: "As condições de oponibilidade de uma compensação".

17 Piemēram, čehu valodā: "podmínky, za kterých může dojít k započtení pohledávek"; grieķu valodā: "οι προϋποθέσεις συμψηφισμού"; somu valodā: "kuittauksen edellytykset"; zviedru valodā: "förutsättningarna för kvittning".

18 Šo diskusiju apkopojumu skat., piemēram, Pannen un Riedermann, "Article 4. Law applicable", no: Pannen, K., (red.), *European Insolvency Regulation*, De Gruyter Recht, Berlīne, 2007, 225. lpp.; Garcimartín Alférez, F. J., "El Reglamento de Insolvencia: una aproximación general", no: *Cuadernos de derecho judicial*, Nr. 4, 2001, 229. – 352. lpp., 286. un nākamās lpp., un, paužot atbalstu trešajai interpretācijai, Virgós, M., un Garcimartín Alférez, F., *The European Insolvency Regulation: Law and Practice*, Kluwer Law International, Hāga, 2004, 112. un nākamās lpp.

19 Spriedums, 2003. gada 10. jūlijs, Komisija/*CCRE* (C-87/01 P, EU:C:2003:400, 59. punkts).

20 Pichonnaz, P., un Gullifer, L., *Set-off in Arbitration and Commercial Transactions*, Oxford University Press, Oksforda, 2014, 72. lpp., 4.10. punkts.

21 Vispārīgi attiecībā uz dažādām sistēmiskām pieejām ieskaitam maksātnespējas procesā skat. Zimmermann, R., *Comparative Foundations of a European Law of Set-Off and Prescription*, Cambridge University Press, Kembridža, 2002, un Johnston, W., Werlen, T., un Link, F., *Set-Off Law and Practice: An International Handbook*, 3. izd., Oxford University Press, Oksforda, 2018.

63. Ņemot to vērā, es tomēr neieteiktu Tiesai saistībā ar šo lietu ieņemt nostāju šajā jautājumā. Ar ceturto un piekto prejudiciālo jautājumu izvirzītie problēmjautājumi ir daudz dziļāki. Tie ir pelnījuši pienācīgu un ar pilnīgu informāciju pamatotu juridisku diskusiju, nevis tikai virspusēju argumentāciju lietā, kurā tiklab fakti, kas ir uzdoto prejudiciālo jautājumu pamatā, kā šo jautājumu nozīme joprojām nav skaidri.

2. Piektais jautājums – 6. panta 1. punkta interpretācija

64. Ar piekto prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa lūdz precizēt Maksātnespējas regulas 6. panta 1. punkta nozīmi. Valsts tiesa šaubās par Maksātnespējas regulas 6. panta 1. punkta precīzu piemērošanas jomu. Vai tas tiek piemērots tikai tad, ja saskaņā ar *lex concursus* nav paredzēta ieskaita iespēja? Vai tas tiek piemērots arī tad, ja attiecībā uz ieskaita iespējām pastāv dažas atšķirības starp *lex concursus* un pamatprasījumam piemērojamajām tiesībām? Vai tas tiek piemērots pat tad, ja no tiesību viedokļa atšķirību nav, bet ieskaits procedūras sākšanas dalībvalstī ir noraidīts?

65. Maksātnespējas regulas 6. pantā izpaužas Maksātnespējas regulas "mīkstinātā universāluma" modelis, saskaņā ar kuru, "pirmkārt, galvenajai maksātnespējas procedūrai un tās sekām piemērojamās tiesības ir tās dalībvalsts tiesības, kurā šī procedūra ir uzsākta, taču, otrkārt, minētajā regulā ir paredzēti vairāki izņēmumi no šā noteikuma" [22]. Kā uzsvērts Maksātnespējas regulas 24. apsvērumā, vairāki vispārīgo noteikumu izņēmumi ir ieviesti, lai aizsargātu tiesisko paļāvību un darījumu drošību dalībvalstīs, kas nav procedūras sākšanas dalībvalsts.

66. Konkrētais loģiskais pamatojums izņēmumam attiecībā uz ieskaitu sīkāk ir precizēts Maksātnespējas regulas 26. apsvērumā, saskaņā ar kuru minētās regulas 6. pants ir paredzēts, lai risinātu situācijas, kad ieskaits nav atļauts saskaņā ar *lex concursus*. Šādos apstākļos kreditoram tomēr "ir tiesības uz ieskaitu, ja tas ir iespējams saskaņā ar tiesību aktiem, ko piemēro maksātnespējīgā parādnieka prasījumam". Minētajā preambulas apsvērumā tālāk ir skaidrots iemesls, kas ir pamatā šim izņēmumam, proti, ieskaits kļūst par "zināma veida garantiju, kuras pamatā ir tiesību normas, uz kurām attiecīgais kreditors var paļauties prasījuma rašanās laikā".

67. Tāpēc no gramatiskās un sistēmiskās interpretācijas izriet, ka Maksātnespējas regulas 6. pants (tāpat kā citi īpašie noteikumi, piemēram, 5. pants) darbojas kā izņēmums attiecībā uz minētās regulas 4. pantu. Ar Maksātnespējas regulas 6. panta 1. punktu tiek "koriģēts" 4. pantā paredzētais vispārīgais noteikums (par *lex concursus*), lai saglabātu tiesisko drošību tiem kreditoriem, kuriem būtu bijušas tiesības uz ieskaitu saskaņā ar tiesībām, kas piemērojamas maksātnespējīgā parādnieka prasījumam [23].

68. Šajā saistībā iesniedzējtiesas uzdotais prejudiciālais jautājums būtībā ir par to, vai situācijas, kad ieskaits nav pieļaujams saskaņā ar *lex concursus* atbilstoši Maksātnespējas regulas 4. pantam, ir risināmas konkrēti vai abstrakti, lai varētu piemērot minētās regulas 6. panta 1. punktā paredzēto izņēmumu.

69. Iesniedzējtiesa ieskicē trīs iespējamas interpretācijas, – varētu uzskatīt, ka Maksātnespējas regulas 6. pantu piemēro, ja a) ieskaita iespēju nepieļauj *lex concursus*, vai, ja b) prasījumi par ieskaitu ir atļauti saskaņā ar atšķirīgiem nosacījumiem, vai pat tad, ja c) pēc ieskaita nosacījumu (kas var būt identiski) piemērošanas ieskaits konkrētā gadījumā netiek atļauts.

22 Pēc analoģijas skat. spriedumu, 2016. gada 26. oktobris, *Senior Home* (C-195/15, EU:C:2016:804, 17. punkts), un ģenerāladvokāta M. Špunara [*M. Szpunar*] secinājumus minētajā lietā (EU:C:2016:369, 21.–23. punkts).

23 Skat. arī Virgós, M., un Schmit, E., *Report on the Convention on Insolvency Proceedings* (1996. gada 3. maijs), Eiropas Savienības Padomes dokuments, Nr. 6500/96, DRS 8 (CFC), 109. punkts: "Šādā veidā ieskaits pēc būtības kļūst par zināma veida garantiju, kuras pamatā ir tiesību normas, uz kurām attiecīgais kreditors var paļauties līguma noslēgšanas vai prasījuma rašanās brīdī".

70. Komisija uzskata, ka, ņemot vērā Maksātnespējas regulas 6. panta 1. punkta "garantijas" funkciju, tas ir piemērojams neatkarīgi no tā, vai *lex concursus* nepieļauj zaudējumu atlīdzināšanu ar ieskaitu vispārīgi vai konkrētā gadījumā. Savukārt Spānijas valdība, šķiet, apgalvo, ka, ja *lex concursus* atļauj izmantot ieskaitu (jebkādā veidā), tad *lex concursus* ir piemērojamās tiesības bez iespējas izmantot Maksātnespējas regulas 6. panta 1. punktā paredzēto izņēmumu.

71. Es piekrītu Komisijas viedoklim.

72. Pirmkārt, saskaņā ar Maksātnespējas regulas 6. panta 1. punktu "maksātnespējas procedūras sākšana neietekmē *kreditor[u] tiesības* pieprasīt veikt viņu prasījumu ieskaitu [..], *ja šādu ieskaitu atļauj* tiesību akti, kas piemērojami maksātnespējīgā parādnieka prasījumam"[24]. Atsauce uz to, ka "tiesības [..] pieprasīt veikt [..] ieskaitu" netiek ietekmētas, liek domāt, ka tiesības pieprasīt veikt prasījumu ieskaitu *konkrētā* gadījumā jau pastāv.

73. Otrkārt, Maksātnespējas regulas 6. panta 1. punkta mērķi saglabāt tiesisko drošību komercdarījumos, kas paredzēts preambulas 26. apsvērumā, ir iespējams sasniegt vienīgi tad, ja "nepieļaujamības" tests tiek veikts *in concreto*. Lai Maksātnespējas regulas 6. panta 1. punkts pildītu savu garantijas funkciju, tas ir jāpiemēro, ja saskaņā ar tiesībām, kas piemērojamas maksātnespējīgā parādnieka prasījumam, šāds ieskaits konkrētajā gadījumā būtu bijis atļauts.

74. Kopumā, izmantojot pieeju, kas vērsta uz konkrētiem rezultātiem, kuri izriet no attiecīgajām konkrētajā gadījumā piemērojamajām kolīziju normām, veicamajam testam ir jānoved pie konkrētā risinājuma, kas būtu panākts ar pamatprasījumam piemērojamajām tiesībām (tostarp maksātnespējas tiesībām).

75. Tas nozīmē, ka Maksātnespējas regulas 6. panta 1. punkts būtu jāpiemēro ne vien tad, ja *lex concursus* pilnīgi izslēdz iespēju izmantot ieskaitu, bet arī gadījumos, kad atšķiras īpašie nosacījumi par iespēju izmantot ieskaitu, lai saskaņā ar *lex concursus* ieskaits nebūtu iespējams konkrētā gadījumā, bet būtu bijis iespējams saskaņā ar tiesībām, kas piemērojamas pamatprasījumam. Citiem vārdiem sakot, lai Maksātnespējas regulas 6. panta 1. punkts netiktu piemērots, starp abiem noteikumu kopumiem ir jābūt "materiālai līdzvērtībai" tā, lai *lex concursus* saglabātu piemērojamību. Tāpēc tas vien, ka *lex concursus* ar zināmiem nosacījumiem pieļauj ieskaita iespēju, neizslēdz Maksātnespējas regulas 6. panta 1. punkta piemērojamību.

76. Visbeidzot, iesniedzējtiesas uzdotais pēdējais prejudiciālais apakšjautājums attiecas uz situāciju, kad *lex concursus* un *lex causae* noteikumi ir līdzvērtīgi, bet to piemērošana konkrētā gadījumā izraisa atšķirīgus secinājumus.

77. Iesniedzējtiesas sniegtais faktu izklāsts šoreiz diemžēl atkal ir ļoti nepilnīgs. Vienīgā sniegtā informācija liecina, ka administrators maksātnespējas procesā ir noraidījis prasījumu par ieskaitu, bet nav minēti nekādi pamatojoši iemesli. Tā kā nav ne konkrētu faktu kopuma, kas pamatotu šo jautājumu, ne norāžu par *lex concursus* vai to tiesību, kuras reglamentē pamatprasījumu, saturu, es uzskatu, ka Tiesas rīcībā nav vajadzīgo elementu, lai sniegtu atbildi uz šo jautājumu.

78. Noslēgumā katrā ziņā būtu jāuzsver, ka saskaņā ar Maksātnespējas regulas 16. pantu vienā dalībvalstī sāktās galvenās maksātnespējas procedūras ir jāatzīst visās pārējās dalībvalstīs un saskaņā ar minētās regulas 25. pantu atzīšanas prasība tiek attiecināta uz visiem nolēmumiem par maksātnespējas procedūru norisi un izbeigšanu[25].

24 Mans izcēlums.

25 Spriedums, 2012. gada 22. novembris, *Bank Handlowy* un *Adamiak* (C-116/11, EU:C:2012:739, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).

V. Secinājumi

79. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es iesaku Tiesai uz *Högsta domstolen* (Augstākā tiesa, Zviedrija) uzdoto pirmo prejudiciālo jautājumu atbildēt šādi:

Padomes Regulas (EK) Nr. 1346/2000 (2000. gada 29. maijs) par maksātnespējas procedūrām 4. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neattiecas uz jautājumu par to tiesību noteikšanu, kas piemērojamas pamatprasījumam, kurš ir priekšmets prasībai, ko kādas dalībvalsts tiesās ir cēlis tāda uzņēmuma maksātnespējas administrators, par kuru citā dalībvalstī ir sākts maksātnespējas process, ja šīs prasības mērķis ir piedzīt samaksu no cita uzņēmuma, pamatojoties uz līgumsaistībām, kas noslēgtas pirms minētās maksātnespējas.